

کارل پوپر

«می دانم که هیچ نمی دانم»

گفت و گوهایی در باب:

سیاست، فیزیک و فلسفه

ترجمه پرویز دستمالچی



فهرست

- پیشگفتار مترجم ۷
در بارهٔ پوپر ۹

بخش اول

۱. گناه فطری فلسفهٔ آلمان سخن گفتن به زبان استعاره است ۱۵
۲. نه تنها فیزیکدانان، بلکه فیلسوفان نیز ممکن است فیلسوفان بدی باشند ... ۲۷
۳. ما همچون نوازنده‌ای که پیانو می‌نوازد مغزمان را می‌نوازیم ۳۹

بخش دوم

۴. آلمانی‌ها نباید دست خیرخواهان‌شان را گاز بگیرند ۵۳
۵. تکنولوژی موجب رهایی ما شد. این تحریکات برای چیست؟ ۷۱
۶. روشنفکران متکبر و رشوه‌خوارند ۸۷

بخش سوم

۷. خودرهایی از راه دانش ۱۰۱
۸. اعتقاد غرب به چیست؟ ۱۲۱

پیشگفتار مترجم

کارل رایموند پوپر اگر بزرگ‌ترین فیلسوف قرن بیستم نباشد، بی‌شک یکی از بزرگ‌ترین هاست. او نزدیک به یک قرن زندگی کرد و اندیشه‌هایش تحت تأثیر حوادث این دوران بود. نظریهٔ شناخت او، همچون فلسفه سیاسی‌اش از یک سو، تحت تأثیر نظریهٔ نسبیت اینشتاین و از سوی دیگر، متأثر از حوادث مربوط به جنگ اول و دوم جهانی است. پوپر را می‌توان فیلسوفی متواضع و دارای عشقی بی‌پایان به کشف حقیقت توصیف کرد. او بیش از هر چیز در پی یافتن پاسخ‌های عملی برای مسائل و مشکلات علوم و جامعه بود.

پوپر پیرو فیلسوف دوران روشنگری، ایمانوئل کانت، و از مدافعان بی‌چون و چرای اندیشه‌های لیبرال و جامعه باز به معنای جامعه کثرت‌گراست. کتاب او به نام جامعهٔ باز و دشمنان آن^۱ تصفیه‌حسابی تاریخی و نقادانه با نظریه‌پردازان و پیروان کهن و نوي اندیشه‌های سیاسی تام‌گرایانه^۲ است. پوپر پایه‌گذار مکتب «خردگرایی انتقادی» و از مخالفان سرسخت تام‌گرایی سیاسی، از افلاطون تا مارکس، و پیرو خستگی‌ناپذیر دموکراسی پارلمانی لیبرال است. او اراده و تصمیم آزاد انسان را تعیین‌کننده مسیر زندگی و تاریخ می‌داند و مخالف هر نوع «جباریت» است.

کتابی که در دست دارید، از دو بخش تشکیل شده است. بخش اول

۱. *Open Society and Its Enemies*. این کتاب به فارسی ترجمه شده است. - م.

2. totalitarian (تمامت‌خواهانه)

گناه فطری فلسفه آلمان سخن گفتن به زبان استعاره است^۱

سر کارل رایموند پوپر در ۲۸ ژوئیه ۱۹۸۷، ۸۵ ساله می‌شود. این فیلسوف، که نه فقط اندیشه‌های مربوط به علوم طبیعی را در این قرن تحت تأثیر قرار داده، بلکه بر سیاست نیز تأثیراتی بس عمیق نهاده است، در باره قدرت، حاکمیت، راه پر خس و خاشاک به سوی حقیقت و اشتباهات زیگموند فروید سخن می‌گوید.

دی ولت: آقای پروفیسور پوپر، شما «موفق‌ترین» فیلسوف دهه‌های اخیر هستید - «موفق» از حیث تأثیری که بر افکار عمومی گذاشته‌اید. روش انتقادی شما هم در نظریه‌های علمی و هم در سیاست، آثار عمیقی بر جا گذاشته است. نخست‌وزیر انگلستان و نیز صدراعظم آلمان اعتراف می‌کنند که از شما چیزهایی یاد گرفته‌اند، و تمام گفتمان‌های نظری علمی نیز، در اساس خود، حول محور اصولی که شما طرح کرده‌اید دور می‌زنند. اگر خودتان نظری به مجموعه آثارتان بیندازید، اساسی‌ترین اثر را کدام می‌بینید؟

پوپر: بیان این مطلب خیلی مشکل است. درست است که من موفقیت بیرونی زیادی داشته‌ام و تعداد زیادی دکترای افتخاری دارم، و همچنین عضو

۱. این مصاحبه در ۲۵ ژوئن ۱۹۸۷ انجام شده است. - م.